

ترجمہ

مسند ابو جعفر امام باقر

محمد بن علی بن الحسین علیہ السلام

مؤلف:

حاج شیخ عزیز اللہ عطار دی

مترجم:

محمد رضا عطائی

جلد اوّل

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار مترجم
۱۵	مقدمه مؤلف

ولادت امام علیه السلام

۲۰	اسماء، القاب و نقش انگشتریش
۲۴	امامت آن حضرت
۴۱	فضائل و مکارم اخلاق امام علیه السلام
۶۳	علم امام علیه السلام
۹۱	کرامات امام علیه السلام
۱۵۰	آنچه بین امام علیه السلام و جابر گذشت
۱۶۹	آنچه در شام بر امام علیه السلام گذشت
۱۸۹	ماجرای امام با مردم روزگار
۲۰۸	شهادت امام علیه السلام
۲۱۵	فرزندان امام علیه السلام

زیارت امام علی (ع)	۲۱۹
خواص (اصحاب) امام علی (ع)	۲۲۲
مدایح امام علی (ع)	۲۲۳

عقل

آفرینش عقل	۲۳۲
اختلاف عقل‌ها	۲۳۳
کمال عقل	۲۳۳
مؤمن خردمند است	۲۳۴

علم

فضیلت دانش و دانشمندان	۲۳۵
نقل حدیث	۲۴۰
رجوع به کتاب و سنت	۲۴۲
پاداش آموزش و یادگیری	۲۴۴
بینش دینی	۲۴۷
فراگیری از شخص صادق	۲۴۸
زمین بدون دانشمند نمی‌شود	۲۴۹
کسی که بدون علم فتوا دهد!	۲۵۰
نکوهش قیاس، رأی و بدعت	۲۵۱
توقف در برابر شبهات	۲۵۴
به کار بستن علم	۲۵۵

۲۵۵		عالمان بد
۲۵۶		مراتب علم

توحید

۲۵۷		آغاز آفرینش
۲۵۹		واگذاری کار به خدا
۲۶۰		نهی از جدال درباره خدا
۲۶۴		خوبی و بدی
۲۶۵		علم و بدا (نظریه جدید)
۲۶۹		قضا و قدر
۲۷۰		معنای «عروة الله»
۲۷۱		معنای صمد
۲۷۱		شرک
۲۷۲		منع از توصیف خدا
۲۷۳		نهی از اعتقاد به جسم و صورت برای خدا
۲۷۶		خداوند به چیزی مانند نیست
۲۷۷		خدا را زمان و مکانی نیست
۲۷۹		نامها و صفات خدا
۲۸۰		استطاعت
۲۸۱		سرشت
۲۸۲		رؤیت خدا
۲۸۲		هدایت

کلیات توحید..... ۲۸۳

پیامبران

۲۸۹	در باره پیامبران علیهم السلام
۲۹۱	در باره آدم و حوا
۳۱۶	در باره نوح علیهم السلام
۳۲۰	در باره ابراهیم علیهم السلام
۳۲۷	در باره ادريس علیهم السلام
۳۳۷	در باره موسی علیهم السلام
۳۵۶	در باره یعقوب و یوسف علیهم السلام
۳۶۲	در باره داود علیهم السلام
۳۶۷	در باره شعيب علیهم السلام
۳۶۷	در باره سليمان علیهم السلام
۳۷۹	در باره صالح علیهم السلام
۳۸۲	در باره ایوب علیهم السلام
۳۸۳	در باره لوط علیهم السلام
۳۹۷	در باره یونس علیهم السلام
۳۹۹	در باره خضر علیهم السلام
۴۰۰	در باره ذوالقرنین
۴۰۳	در باره لقمان علیهم السلام
۴۰۵	در باره قوم ثمود علیهم السلام
۴۰۶	در باره حزقیل علیهم السلام

۴۰۷	در باره اصحاب اُحدود
۴۱۱	اصحاب کُهِف
۴۱۳	در باره عمران
۴۱۳	در باره زکریّا علیه السلام
۴۱۴	در باره یحییٰ علیه السلام
۴۱۴	در باره عیسیٰ علیه السلام
۴۱۹	در باره حضرت ماکّمه علیه السلام
امامت	
۴۴۴	اطاعت ائمه واجب است
۴۵۳	حق امام
۴۵۴	نشانه‌های امام علیه السلام
۴۵۵	زمین خالی از امام نمی‌شود
۴۵۸	امامان والیان امورند
۴۶۳	منکران ولایت ائمه علیهم السلام
۴۷۲	رهبران جور
۴۷۴	جَنّیان در خدمت امامان علیهم السلام
۴۷۸	امامان به امر خدا حکم می‌کنند
۴۸۰	حق در نزد ائمه علیهم السلام است
۴۸۳	ائمه: حجّتها و ارکان خدایند
۴۸۴	رجوع به امام منصّوص
۴۸۹	خیرخواهی برای امام علیه السلام

- تمام زمین مال امام علی است ۴۸۹
- امامان علی منصوص رهبرانند ۴۹۱
- امام منصوص محدث است ۴۹۴
- محبت امامان علی ایمان است ۵۰۱
- ائمہ علی ر الهی هستند ۵۰۲
- اهل ذکر امامان علی هستند ۵۰۳
- مقصود از هوشیاران «متوسمین» ائمہ علی هستند ۵۰۴
- دینداری بدون امام منصوص ۵۰۵
- امامان دوازده تن هستند ۵۱۰
- صفات امام منصوص ۵۱۸
- ائمہ علی مؤمن و منافق را می شناسند ۵۲۵
- هر که بدون امام بمیرد ۵۲۸
- هر که ادعای امامت کند ۵۳۰
- امامان ستارگان آسمان (هدایتند) ۵۳۳
- ائمہ علی امانت‌هایند ۵۳۶
- نصوص درباره امامت ۵۳۷

پیشگفتار مترجم

الحمد لله على ما هدانا و ما كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله والصلاة والسلام
على رسول الله ﷺ و على اهل بيته اماء الله واللعن على اعدائهم اعداء الله.
يا باقرالعلم! يا باقرالعلم! بارها اين ندا در مسجد پيامبر ﷺ
طنين انداز شد و مردم مدینه اين ندا را شنيدند! منادی اين ندا کسی نبود
جز تنها باقیمانده از اصحاب رسول خدا ﷺ؛ جابر بن عبدالله انصاری!
امام صادق عليه السلام می فرماید: «او همواره اين ندا را می داد، تا اینکه مردم
گفتند: جابر هذیان می گوید: اما او در پاسخ آنها گفت: نه به خدا سوگند که
من هذیان نمی گویم، بلکه از رسول خدا ﷺ شنیدم که می فرمود: «ای
جابر! تو بزودی مردی از فرزندان مرا خواهی دید که اسم او اسم من و
شمایل او شمایل من است؛ او علم را می شکافد شکافتنی!» اين فرموده
پيامبر است که (مرا ذوق زده کرده)، مرا وادار کرده که (شیفته و شیدا)

مقدمه مؤلف

به نام خداوند بخشایشگر مهربان

سپاس مخصوص پروردگار جهانیان راست، و درود و سلام بر سرور و پیامبرمان محمد ﷺ و آل پاک او باد! که امینان خدا در میان بندگان و ارکان او در روی زمینند، هر که به ایشان تمسک جست نجات یافت و هر که آنان را وا گذاشت هلاک شد و گمراه گردید.

درود و سلام خدا بر همه‌ی ایشان باد! و خداوند شفاعت آنان را در روز جزا نصیب و روزی ما گرداند! آمین رب العالمین.

باری این بنده ناتوان فانی شیخ عزیزالله عطاردی قوجانی - خدایش از آرمانها و آرزوهای طولانی مصون دارد! - می‌گوید: این کتابی را که به محضر پژوهشگران اخبار، زندگانی و احادیث اهل بیت ﷺ تقدیم می‌دارم پنجمین کتاب از موسوعه بزرگ ما «مسانید اهل البيت ﷺ» است که آن را «مسند امام باقر محمدبن علی ﷺ» نامیدیم.

در این کتاب از زندگانی، فضایل و مناقب، اخبار و آثار امام در مسائل دینی و احکام و سنن گفتگو می‌کنیم که از منابع مشهور و کتابهای

معروفی برگرفته‌ایم که در تمام قرون و اعصار محور بوده است. و آن را به خاطر آسان نمودن کار پژوهشگران و مراجعان برحسب موضوع به صورت چند بخش تنظیم کرده‌ایم.

وانگهی، این جانب روایات امام باقر علیهما السلام را از طریق اساتید معظم و فقهای بزرگوار با اسناد پیوسته نقل می‌کنم تا به امام محمد بن علی الباقر علیهما السلام می‌رسد؛ و نام ایشان را در مقدمه مسند امام رضا علیهما السلام آورده‌ام، رضوان الله علیهم!

این کتاب به سه بخش تنظیم شده است:

بخش اول: زندگانی امام و مناقب وی و نصوص امامت و مکارم اخلاق آن حضرت و آنچه بین او و خلفای زمانش گذشت.

بخش دوم: در احادیث و اخبار وارده از آن حضرت در اصول و فروع و احکام و سنن و آداب و مواعظ و دعا و تفسیر قرآن.

بخش سوم: در شرح حال راویان از امام باقر علیهما السلام که از آن حضرت حدیث نقل کرده‌اند و مختصری از حالات ایشان و آنچه از خوب و بد درباره آنها گفته‌اند.